

بِه نام خدا

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی تبریز

دانشکده پرستاری و مامائی تبریز

گروهمامائی..

نام درس: بارداری زایمان ۲

تعداد واحد: ۳ واحد

رشته و ترم تحصیلی: ترم ۳ کارشناسی مامائی

واحد پیشیناز: بارداری ۱

هدف کلی درس:

- ۱- کسب مهارت های لازم در هدایت و رهبری و انجام زایمان عادی و مراقبتهای مربوطه.
- ۲- کسب مهارت لازم در هدایت ورهبری مراحل اول و دوم و سوم و چهارم و بلافاصله بعد از زایمان و نفاس در رابطه با مادر و جنین.
- ۳- آموزش به مددجو در تمام مراحل زایمانی .
- ۴- آشنایی با عفونت نفاسی و UTI و هیپرتانسیون حاملگی.
- ۵- آشنایی با خونریزیهای حاملگی و اقدامات ضروری.

اهداف جزئی درس (براساس سرفصل دروس):

- ۱- مراحل مختلف زایمانی از نظر بالینی
- ۲- منحنی پارتو گراف
- ۳- اصول مراقبتی و مدیریت مراحل مختلف زایمان
- ۴- دوره نفاس
- ۵- عفونت نفاسی
- ۶- هیپرتانسیون حاملگی
- ۷- خونریزیهای زایمانی
- ۸- شوک عفونی
- ۹- شوک هموراژیک
- ۱۰- القا زایمان

در پایان از دانشجو انتظار می رود که بتواند:

جلسه اول: مراحل مختلف زایمانی از نظر بالینی

- ۱- زایمان را تعریف نموده و مراحل مختلف آن را بر شمرد
- ۲- منحنی فریدمن را با تطابق موارد بالینی شرح دهد

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده

کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ

جلسه دوم : تئوریهای مربوط به زایمان

- ۱- تئوریهای و نظریه های مربوط به زایمان را بشناسد
- ۲- افتراق درد های کاذب و حقیقی را بیان کند
- ۳- عوامل موثر در پیشرفت زایمان را بر شمرد

۴- مکانیسم مرحله اول زایمان را شرح دهد
منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده
کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ

جلسه سوم : مرحله اول زایمان و مرحله دوم زایمان

۱- به شرح مبسوط مرحله اول زایمان پردازد
۲- مرحله دوم زایمان را با تاکید بر چگونگی مکانیسم آن شرح دهد
منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده
کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ

جلسه چهارم : مرحله سوم و چهارم زایمان

۱- مکانیسم مرحله سوم را بیان کند
۲- موارد اورژانس این مرحله را بشناسد
۳- چگونگی خروج جفت و اقدامات مربوط را بیان کند
۴- داروهای مصرفی احتمالی این دوره را بشناسد
منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده
۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ

جلسه پنجم: مراقبتهای مربوط به مراحل مختلف زایمان

۱- مراقبتهای مامایی مرحله اول زایمان را با ذکر علت مراقبت توضیح دهد
۲- مراقبتهای مامایی مرحله دوم زایمان را با ذکر علت مراقبت توضیح دهد
۳- مراقبتهای مامایی مرحله سوم زایمان را با ذکر علت مراقبت توضیح دهد
۴- مراقبتهای مامایی مرحله چهارم زایمان را با ذکر علت مراقبت توضیح دهد
منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده
۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ

جلسه ششم : منحنی پارتو گراف

۱- منحنی پارتو گراف را تعریف نماید
۲- رسم منحنی پارتو گراف را انجام دهد
۳- انواع منحنی های پارتو گراف را تفسیر نماید
۴- با توجه به منحنی پیشرفت زایمان را ارزیابی کند
منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده
۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ
۲- منحنی پارتو گراف از سازمان بهداشت جهانی

جلسه هفتم: آموزش به مادر در طی مراحل مختلف زایمان

۱- آموزش به مدد جو را برای هر مرحله زایمان به تفکیک بیان کند
۲- فیلم آموزشی مربوط به زایمان و مراحل آن را تفسیر کند
منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده

۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ

۲- منحنی پارتوگراف از سازمان بهداشت جهانی

جلسه هشتم : دوره نفاس ۱

۱- دوره نفاس را تعریف کند

۲- مراحل فیزیولوژیک نفاس را شرح دهد

۳- مراقبتهای دوران نفاس را توضیح دهد

۴- شیردهی مکانیسم تشویق و مراقبت آن را به طور کامل توضیح دهد

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده

۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ

۲- کتب maternity 2008

جلسه نهم : دوره نفاس ۲

۱- عوارض دوران نفاس را شرح دهد

۲- هشدارها و عوامل خطر این دوره را بشناسد

۳- افتراق مراقبتهای نفاس سزارینی و زایمان طبیعی را باز شناسد

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده

۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ

۲- کتب maternity 2008

جلسه دهم : خونریزی زایمانی

۱- مفهوم خونریزی زایمانی را بدانند

۲- انواع خونریزی زایمانی را برشمارد

۳- موارد افتراق خونریزیها را بیان کند

۴- دکولمان جفت را به طور کامل شرح دهد

۵- تشخیص و درمان دکولمان را بیان کند

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده

۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ

۲- کتب maternity 2008

جلسه یازدهم : جفت سر راهی

۱- جفت سر راهی را تعریف کند

۲- انواع جفت سر راهی را برشمارد

۳- تشخیص و تشخیصهای افتراقی آن را بشناسد

۴- درمان و نوع زایمان ترجیحی را بشناسد

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده

۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ

۲- کتب maternity 2008

جلسه دوازدهم: خونریزی مرحله سوم زایمان

۱- تعریف خونریزی مرحله سوم را بدانند

- ۲- علل خونریزی مزحله سوم را بشناسد
 - ۳- روشهای کنترل خونریزی بعد از زایمان را شرح دهد
- منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده**
- ۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ
 - ۲- کتب maternity 2008
 - ۳- دستورالعمل وزارت متبوع

جلسه سیزدهم: فشار خون دوران بارداری ۱

- ۱- تعریف فشار خون دوران بارداری را بدانند
 - ۲- تقسیم بندی انواع فشار خون در دوران بارداری را انجام دهد
 - ۳- موارد شناسایی و افتراق انواع فشار خون این دوران را شرح دهد
- منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده**
- ۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ
 - ۲- کتب maternity 2008

جلسه چهاردهم: فشار خون دوران بارداری ۲

- ۱- فشار خون مزمن در طی حاملگی را تعریف نماید
- ۲- تشخیص فشار خون مزمن در طی حاملگی را بیان کند
- ۳- درمان فشار خون مزمن در طی حاملگی را بیان کند
- ۴- پره اکلامپسی و علائم آن را ذکر کند

جلسه پانزدهم: فشار خون دوران بارداری ۳

- ۱- کلیه علائم تشخیصی پره اکلامپسی را تفسیر نماید
 - درمان پره اکلامپسی را شرح دهد
- منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده**
- ۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ
 - ۲- کتب maternity 2008

جلسه شانزدهم: فشار خون دوران بارداری ۴

- ۱- اکلامپسی را تعریف نماید
 - ۲- علائم اکلامپسی و شکل تشنج را به تفصیل بیان کند
 - ۳- درمان اکلامپسی را توضیح دهد
 - ۴- عوارض مربوط را بدانند
- منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده**
- ۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ
 - ۲- کتب maternity 2008

جلسه هفدهم: فشار خون دوران بارداری ۵

- ۱- پروتکل اداره انواع فشار خون بارداری را براساس دستورالعمل وزارت متبوع شرح دهد

- ۲- مراقبتهای مامایی مربوط به آن را متذکر شود
 - ۳- در خصوص پیش آگهی و پیش بینی فشار خون بارداری توضیح دهد
- منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده**
- ۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ
 - ۲- کتب maternity 2008

جلسه هیجدهم: عفونت نفاسی ۱

- ۱- عفونت نفاسی را تعریف نماید
 - ۲- علل عفونت نفاسی را بیان کند
 - علایم عفونت نفاسی را بشناسد
- منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده**
- ۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ
 - ۲- کتب maternity 2008

جلسه نوزدهم: عفونت نفاسی ۲

- ۱- درمان عفونت نفاسی را بیان کن
 - ۲- عفونت لگنی را شرح دهد
 - ۳- در مورد شوک عفونی آشنایی یابد
- منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده**
- ۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ
 - ۲- کتب maternity 2008

جلسه بیستم: ورزشهای دوران بارداری

- ۱- اهمیت ورزش در دوران بارداری را بیان کند
 - ۲- انواع ورزشهای مجاز در دوران بارداری را برشمارد
 - ۳- کلیه ورزشها را به تفکیک مراحل زایمان طبق پروتکل وزارت بشناسد
 - ۴- به روش ROLE PLAYING کلیه ورزشها را انجام دهد
 - ۵- توصیه های ورزشی سزارین شده ها را بیان کند
- منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده**
- ۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ
 - ۲- کتب maternity 2008

جلسه بیست و یکم: عفونتهای ادراری در بارداری

- ۱- عفونتهای ادراری را تعریف کند
 - ۲- علائم عفونتها را بیان کند
 - ۳- درمان عفونتها را در دوران بارداری توضیح دهد
- منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده**
- ۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ
 - ۲- کتب maternity 2008
 - ۳- کتاب اورولوژی اسمیت

جلسه بیست و دوم: مروری بر زایمان بی درد

۱- با زایمان بی درد و تکنیکهای جدید آن آشنا شود

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده

۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ

۲- کتب maternity 2008

۳- منابع مربوط در کارگاهها با این عنوان

جلسه بیست و سوم: خون سیستم انعقادی ترانسفوزیون و شوک هموراژیک

۱- سیستم انعقاد و فیبرینولیز را مرور نماید

۲- با ترانسفوزیون خون آشنا شود

۳- در مورد تشخیص و درمان شوک هموراژیک توضیح دهد

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده

۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ

۲- کتب maternity 2008

۳- کتاب برونر پرستاری

جلسه بیست و چهارم: اینداکشن (القا)

۱- نحوه القا زایمان را یاد بگیرد

۲- عوارض القا را بشناسد

۳- اندیکاسیونهای القا را برشمارد

۴- کنترااندیکاسیونهای القا را بیان کند

۵- مراقبتها در القا را ذکر کند

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده

۱- کتاب بارداری و زایمان ویلیامز آخرین چاپ

۲- کتب maternity 2008

۳- پروتکل وزارت متبوع

نحوه اداره کلاس: بر حسب مورد:

۱- سخنرانی

۲- پاور پوینت

۳- فیلم آموزشی

۴- استفاده از ماکت

۵- ایفای نقش

۶- حل مسئله

تکالیف دانشجویان: بسته به موضوع موارد بالینی از مترینی و یا سایتهای دارای راهنما درخواست می شود

نحوه ارزشیابی: پایان سال با آزمون تستی و برای ارزشیابی مستمر پرسش و پاسخ در هر جلسه، ۱ تا ۱.۵ نمره برای افرادی که تکالیف مفید داشته باشند در نظر گرفته می شود.

هدف کلی درس:

- ۱- کسب مهارت های لازم در هدایت و رهبری زایمان طبیعی و مراقبت های اولیه
- ۲- کسب مهارت های لازم در تشخیص علائم پیش زایمانی و افتراق زایمان حقیقی از کاذب
- ۳- کسب مهارت های لازم در دادن آمادگی لازم به مادر برای زایمان
- ۴- آشنایی با پره ترم، پست ترم، IUGR و نحوه اداره زایمان و مراقبت از مادر و نوزاد

برنامه جلسات :

- تئوری زایمان و مراحل آن جلسه ۱ و ۲
- علائم پیش زایمانی جلسه ۳
- آماده سازی برای زایمان بی درد جلسه ۴ و ۵
- آماده سازی sibling و نقش ماما در برقراری سازش جلسه ۶
- آماده سازی برای شیر دهی جلسه ۸ و ۷
- آشنایی با عوارض بعد از زایمان جلسه ۹ و ۱۰
- پارتو گراف جلسه ۱۱- جفت سر راهی و جدایی زود رس جفت جلسه ۱۲

اهداف جزئی درس (براساس سرفصل دروس):

در پایان از دانشجو انتظار می رود که بتواند:

جلسه بیست و چهار / بیست و پنج : (تئوری زایمان و مراحل آن)

- ۸۰٪ تئوریهای مهم آغاز زایمان را بدرستی بیان نماید.
- یزگیهای انقباضات و عضله رحمی را در ۹۰٪ موارد بدرستی توضیح دهد.
- چگونگی شروع انقباضات را در ۹۰٪ موارد بدرستی توضیح دهد.
- فازهای صفر، ۱، ۲، ۳ رحمی را بدرستی و به تفکیک توضیح داده و تغییرات رحم در هر مرحله را در ۹۰٪ موارد بدرستی بیان نماید.

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

- 1-Fraser M D, Cooper A M « Myles Textbook for Midwives , 14th ed » Churchill livingstone
- 2-Cunningham G F . G, Iveno J K , Bloom LS, Hauth CJ, wenstrom D K, «Williams obstetrics

جلسه بیست و شش : (علائم پیش زایمانی)

۱. بتواند در ۹۰٪ موارد زایمان حقیقی و کاذب را از هم تمایز دهد.
۲. ۸۰٪ تغییرات فیزیولوژیکی و علائم بالینی هر کدام از علائم پیش زایمانی را بدرستی و به تفکیک ذکر نماید.
۳. علائم پیش زایمانی را در ۹۰٪ موارد و به ترتیب وقوع بدرستی بیان کند.

با ذکر صفحات مورد استفاده:

- 1- Fraser M D, Cooper A M « Myles Textbook for Midwives , 14th ed » Churchill livingstone

جلسه بیست و هفت / بیست و هشت: (آماده سازی برای زایمان بی درد)

- ۱- اهمیت تسکین درد زایمانی را بدرستی در ۹۰٪ موارد ذکر نماید.
- ۲- فیزیولوژی درد زایمانی را بدرستی بیان کند.
- ۳- ۵ روش زایمانی بی درد را بدرستی نام ببرد.
- ۴- نکات اصلی هر کدام از روشهای تسکین درد زایمانی را در ۹۰٪ موارد بدرستی توضیح دهد.

منابع برای این جلسه

1. Simpson B K, Greehan AP, Perinatal Nursing 2ed, lippincott co, Philadelphia 2001
2. Sheathmatters. Ca/ centers/ pregnancy/ childbirth/ broothing. html, 1.22:46 GMT, jun 2005
3. Murray S S, Ashwill. J W, Maternal – child Nursing, 2ed, Evolve elsener Saunders. United state. 2005.
- ۴- کمالی فرد، م روشهای غیر دارویی تسکین درد زایمان، انتشارات گلبن، تهران ۱۳۸۷.

جلسه بیست و نه: (آماده سازی sibling و نقش ماما در برقراری سازش)

- ۱- معنی sibling را به درستی توضیح دهد.
- ۲- نقش ماما در ایجاد سازش و تطبیق مناسب آنان با بارداری، زایمان و ورود نوزاد جدید به خانواده را به درستی توضیح دهد.
- ۳- چهار اقدام مناسب برای آماده سازی کودکان در هر گروه سنی را بدرستی بیان نماید.

منابع برای این جلسه

1. Varney H. Kriebs M J. Geger L C. Varney's Midwifery. fourth ed. Jones and Bartlett Publishers. London. 2004:927-928

جلسه سی / سی و یک: (آماده سازی برای شیر دهی)

- ۱- اهمیت آغاز آماده سازی پستان برای شیر دهی را در دوران بارداری در ۹۰٪ موارد بدرستی توضیح دهد.
- ۲- آناتومی پستان را با رسم شکل بدرستی نشان دهد.
- ۳- فیزیولوژی شیر دهی را در ۹۰٪ موارد بدرستی توضیح دهد.
- ۴- ۵ روش از تکنیکهای مختلف آماده سازی پستان را نام برده و حداقل ۲ مورد آنرا بطور کامل شرح دهد.
- ۵- آموزش مورد نیاز برای شیر دهی را بدرستی بیان نماید.

منابع برای این جلسه

- 1-Fraser M D, Cooper A M« Myles Textbook for Midwives , 14th ed » Churchill livingstone co, Edinburgh ,2003.
- 2.Lowdermilke, D,L; perry, SH, E; Maternity and Women's Health care 8ed, Mosby co, Philadelphia, 2005. 755_ 788.

۳. کمالی ف. م. بررسی ارتباط فشارهای شیردهی بر درد نوک پستان، پایاننامه دوره کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، ۱۳۷۵.

جلسه سی و دو / سی و سه: (آشنایی با عوارض بعد از زایمان)

- ۱- ۴ مورد از عوارض پس از زایمان را نام ببرد.
- ۲- تب نفاس را بدرستی تعریف کرده و ۹۰٪ علائم آنرا ذکر نماید.
- ۳- تعریف، علل، علائم، پیشگیری، مراقبت و درمان متریت را در ۹۰٪ موارد بدرستی ذکر نماید.
- ۴- تعریف، علل، علائم تشخیص، پیشگیری، مراقبت و درمان سالپنژیت، فلمگون، پریتونیت، فاشییت نکروزان را در ۹۰٪ موارد بدرستی ذکر نماید.
- ۵- تعریف، علل، علائم تشخیص، پیشگیری، مراقبت و درمان شوک عفونی را در ۹۰٪ موارد بدرستی بیان نماید.
- ۶- تعریف، علل، علائم تشخیص، پیشگیری، مراقبت و درمان مشکلات شایع شیر دهی را در ۹۰٪ موارد بدرستی توضیح دهد.
- ۷- تعریف، علل، علائم تشخیص، پیشگیری، مراقبت و درمان ترومبوفلیت، ترومبوزهای عمقی لگنی و آمبولی ریوی را در ۸۵٪ موارد بدرستی توضیح دهد.

منابع برای این جلسه

1. Cunningham G F . G, Iveno J K , Bloom LS, Hauth CJ, wenstrom D K, «Williams obstetrics» 22nd ed , Mc Grow Hill co, New York ,2005.
2. Murroy S Sh, Mckinney SE, Goorie MT Foundation Maternal – Newborn Nursing Tirded W.B.Sunders Co, London 2002.
3. Wong LD, Perry L sh, Hockenberry JM, Maternal child Nursing Cares, 2ed, Mosby, London. 2002.

جلسه سی و چهار: (پارتو گراف)

- اهمیت استفاده از پارتو گراف را بدرستی ذکر نماید.
- بر اساس کیس معرفی شده در ۸۰٪ موارد منحنی زایمانی را بدرستی رسم نماید.
- اساس کیس معرفی شده در ۸۰٪ موارد جدول انقباضات و بقیه موارد را بدرستی رسم نماید.
- طبیعی و غیر طبیعی بودن منحنی را بدرستی تفسیر نماید.

منابع برای این جلسه

2. Preventing prolonged labour: a preactical guide , the partograrph part III: Facilitator ´ s Guide. Maternal healthand safe motherhood programme, Division of family Health – World health organization, Geneva.

جلسه سی و پنج: (جفت سر راهی و جدایی زود رس جفت)

- ۱- تعریف جفت سر راهی و انواع آن و علل ، علائم تشخیص را در ۹۰٪ موارد بدرستی بیان نماید .
- ۲- نحوه اداره زایمان ، خطرانی که مادر و جنین را تهدید می کنند را در ۹۰٪ موارد به درستی توضیح دهند.
- ۳- تعریف دکلمان و علل و علائم تشخیص را در ۹۰٪ موارد بدرستی بیان نماید.
- ۴- نحوه اداره زایمان، خطرانی که مادر و جنین را تهدید می کنند را در ۹۰٪ موارد به درستی توضیح دهند.

منابع برای این جلسه

Cunningham G F. G, Iveno J K, Bloom LS, Hauth CJ, wenstrom D K, «Williams obstetrics» 22nd ed, Mc Grow Hill co, New York

نحوه اداره کلاس: سخنرانی و پرسش و پاسخ

تکالیف دانشجویان:

نحوه ارزشیابی: امتحان آخر ترم تستی چهار جوابی

منابع معرفی شده از سوی شورای عالی علوم پزشکی وزارت بهداشت برای این درس